

SVERIGES AMBASSAD

Peking

*Andre ambassadsekreterare
Per Linnér*

Europeiska handelskammarens årliga positionspapper – få framsteg rörande marknadstillträdesfrågor i Kina

---

- Budskapet känns igen ifrån tidigare års positionspapper: Kina måste förbättra marknadstillträdet för europeiska företag och transparensen i den kinesiska myndighetsarbetet måste öka.
- Handelskammaren föreslår att en aktionsplan för marknadsöppnande utarbetas av den kinesiska regeringen samt att en interministeriell arbetsgrupp etableras för att underlätta koordineringen mellan kinesiska myndigheter och ministerier.
- Europeiska företag oroar sig för att diskrimineringen gentemot utländska företag ökat den senaste tiden. Detta reflekteras i såväl lagstiftning som dess implementering.
- Äganderestriktioner, marknadsstörande subventioner, bristande immaterialrättskydd och svårigheter att delta i offentlig upphandling framhålls som andra handelshinder för europeiska företag.
- EEAS handelschef instämde i den pessimistiska beskrivningen och tog upp Kinas nya säkerhetsöversyn (National Security Review) som ett exempel.
- Den officiella kinesiska responsen på handelskammarens arbete har varit försiktigt positiv. Handelskammaren presenterade rapporten för vice handelsminister Zhong Shan dagarna innan den officiella publiceringen. Zhong Shan hade sagt att handelskammaren hade rätt att ta upp vissa av de problem som positionsappret identifierar.

- **Viss positiv utveckling har samtidigt skett det senaste året. Länken mellan indigenous innovation policy och offentlig upphandling har tagits bort, utländska touroperatörer har givits möjlighet att verka på den kinesiska turistmarknaden och vissa diskriminerande subventioner inom sektorn för förnyelsebar energi har tagits bort.**

Europeiska handelskammarens nya ordförande Davide Cucino presenterade den 8 september den 11:e upplagan av kammarens årliga positionspaper om affärsklimatet för europeiska företag i Kina. Ett 100-tal representanter från europeiskt näringsliv och den diplomatiska kåren närvarade vid presentationen. En liknande presentation för kinesisk och utländsk media hade genomförts tidigare samma dag. Rapporten, som är baserad på 38 arbetsgruppers input, ger över 600 rekommendationer.

Budskapet känns igen ifrån tidigare års positionspaper: Kina måste förbättra marknadstillträdet för europeiska företag och transparensen i den kinesiska myndighetsarbetet måste öka. Immaterialrättskydd, diskriminering vid offentlig upphandling och joint venture krav är fortfarande några utav de framträdande problem som europeiska företag möter i Kina.

Cucino underströk att den Europeiska handelskammaren inte efterfrågar preferensbehandling i Kina utan endast önskar konkurrens på lika villkor. Detta budskap återkommer även i själva rapporten.

På ett pedagogiskt sätt började Cucino presentationen med att rada upp ett antal positiva utvecklingsområden i Kina. Därefter övergick han till att presentera problemområdena med kommentaren att dessa var, ”much easier to list” än de områden där framsteg gjorts. Detta är talande för rapporten som helhet.

Handelskammaren föreslår bland annat att en aktionsplan för marknadsöppnande utarbetas av den kinesiska regeringen samt att en interministeriell arbetsgrupp etableras för att underlätta koordineringen mellan olika kinesiska myndigheter och ministerier.

EEAS handelschef bekräftade handelskammarens dystra bild

EEAS handelschef Marianne Gumaelius instämde i den pessimistiska beskrivningen och tog upp Kinas nya säkerhetsöversyn (National Security Review) som ett exempel. Den slutgiltiga lagen, som bland annat kritiserats

för dess fluffiga definition av begreppet nationell säkerhet och för oklarheten kring hur översynen kommer att påverka utländska företags investeringar i Kina, såg enligt Gumaelius ännu sämre ut än det första utkast som cirkulerats för kommentarer tidigare i år.¹

Nytt för i år var att positionsappret även inkluderade rekommendationer till Europeiska beslutsfattare. Handelskammaren uppmuntrar EU att verka för ett investeringsavtal med Kina och understryker att ökat marknadstillträde måste inkluderas i ett sådant avtal. Kammaren efterfrågar även en mer koordinerad europeisk ansats visavi Kina. Etableringen av marknadstillträdesteams var ett positivt steg i denna riktning.

Den kinesiska responsen har varit försiktigt positiv

Cucino understök att den officiella kinesiska responsen på handelskammarens arbete hade varit försiktigt positiv. Cucino hade presenterat rapporten för vice handelsminister Zhong Shan dagarna innan den officiella publiceringen. Zhong Shan hade sagt att handelskammaren hade rätt att ta upp vissa av de problem som positionsappret identifierar.

Kinesisk media har rapporterat en del om positionsappret. Bland annat framhålls att den europeiska skuldskrisen och det skakiga läget i Europas ekonomi gör europeiska investerare oroliga. Generellt fokuserar media mest på de positiva utvecklingar som positionsappret faktiskt framhåller.

Nya orosmoment och gamla käpphästar

Nationella säkerhetsöversynen utgör ett av de nya orosmoment som lyfts fram i rapporten. Oron kring effekterna på europeiska företag av Kinas nya socialförsäkringslag är en annan aspekt lyfts fram.

En stor del av de europeiska företagen oroar sig för att diskrimineringen gentemot utländska företag ökat den senaste tiden. Denna diskriminering reflekteras i såväl själva lagstiftningen som dess implementering.

Några andra problem som återkommer i årets positionspapper är:

- Äganderestriktioner och krav på joint venture-strukturer inom många sektorer är en gammal käpphäst som försvårar för europeiska företag. Joint venture-strukturens fördel (ett kinesiskt kontaktnät) förvandlas snabbt till

---

¹ Se TM 2011-04-04

en nackdel när det europeiska företaget hamnar i konflikt med sin joint venture-partner.

- Kort notifiering och konsultationsperiod när nya lagar draftas och implementeras försvårar för europeiska företags planering.
- Tillgången på subventioner är ojämnt fördelad mellan kinesiska utländska företag. Inhemska företag ges positiv särbehandling. Detta gäller även exportkrediter.
- Immaterialrättsregimen förespråkar kvantitativ patentregistrering till bekostnad av kvalitativ patentutveckling. Subventioner till företag som registrerar ett visst antal patent är ett exempel på detta. Skräppatenten blir i värsta fall ett hinder för en innovativ utveckling då dessa kan användas för att stämma utländska företag som försöker vidareutveckla en produkt.
- Europeiska företag utestängs fortfarande från lejonparten av all offentlig upphandling i Kina.²

Positionspapprets fyra viktigaste rekommendationer

Positionspappret lyfter fram rekommendationer inom framförallt fyra viktiga områden: ökat marknadstillträde, ökad transparens i lagstiftningsprocessen, ett effektivare regelverk och ökad innovation genom förbättrat immaterialrättskydd. Mer konkret föreslår man att:

- Marknadstillträdet ska öka genom att standardiseringen förbättras, joint venture-kraven slopas, subventioner ska göras tillgängliga även för utländska företag och europeiska företag ska ges ökad möjlighet att delta i offentlig upphandling.
- Konsultationsperioden vid nya lagförslag ska förlängas och transparensen i lagstiftningsprocessen ska öka.
- Varje sakfråga bör få ett tydligt ansvarigt ministerium eller myndighet. Idag överlappar ansvaret ofta, vilket leder till institutionell konkurrens och försvårar exempelvis ansökningsprocesser för europeiska företag som måste ha godkännande från flera kinesiska ministerier eller myndigheter.

Tolfte femårsplanen inger visst hopp

---

² Se TM 2011-04-27

Vissa ljuspunkter kan dock skönjas i årets positionspapper. Den tolfte femårsplanen framhålls som ett steg i rätt riktning. Kinas ambition att omstrukturera sin ekonomi i en mer konsumtionsdriven riktning, målet om en grönare BNP-tillväxt, samt beslutsamheten att klättra längre upp i förädlingskedjan, bör öppna möjligheter för europeiska företag. Cucino beskrev relationen mellan femårsplanen och europeiska företags styrkor som symbiotisk. Positionspappret betonar dock att femårsplanens idéer inte nödvändigtvis implementeras på ett effektivt sätt. Investeringskatalogen var en besvikelse i detta avseende och bristen på liberaliseringar inom servicesektorn utgjorde ett exempel på detta.

Mer konkret framhåller positionspappret också några framsteg sedan förra årets upplaga:

- Länken mellan indigenous innovation policyn och offentlig upphandling har tagits bort, åtminstone i lagtext.
- Utländska touroperatörer har i ett pilotprojekt givits möjlighet att verka på den inhemska kinesiska turistmarknaden.
- Vissa diskriminerande subventioner inom sektorn för förnyelsebar energi har tagits bort. Vindkraftsturbiner är ett exempel på detta.

Kommentar

Budskapen från tidigare år känns igen. Europeiska företag diskrimineras på olika sätt på den kinesiska marknaden och handelskammaren kräver ökat markandstillträde.

Det är svårt att bedöma vilken direkt påverkanskraft som handelskammarens positionspapper och lobbyarbete faktiskt har. Det faktum att MOFCOM:s viceminister tar emot handelskammarens ordförande för att lyssna på kammarens presentation är förstås positivt. Den kinesiska byråkratin är dock komplex och ansvaret för många marknadstillträdesfrågor ligger hos andra ministerier än MOFCOM.

Alldeles oavsett hur handelskammarens direkta lobbyarbete mottas av kinesiska myndigheter väger positionspappret tungt. Rapporten utgör ett viktigt underlag för såväl DG Trade i Bryssel som EEAS handelsavdelning i Peking som medlemsstaternas ambassader för dialog med i handelsfrågor.

Flera av de problem som positionspappret belyser är ytterst relevanta för svenskt näringsliv i Kina. Liberaliseringar inom servicesektorn skulle öppna möjligheter för flera svenska

företag. Ambassaden har blivit kontaktad av företag som framhåller att restriktioner för utländska företag inom specifika servicesektorer utgör binder för fortsatt marknadsexpansion.

Subventioner och exportkrediter riktade till kinesiska företag är också områden där svenska företag lider av ojust konkurrens. Även joint venture och immaterialrättsproblematiken har behysts vid ett flertal konkreta företags specifika problem som hamnat på ambassadens bord.

Slutligen kan konstateras att ambassaden, Svenska handelskammaren och Exportrådets egna enkätundersökning till svenska företag i Kina bekräftar Europeiska handelskammarens problembild. En affärsklimatrapport baserad på enkätundersökningen och intervjuer med svenska företagsrepresentanter kommer att publiceras inom kort.

FREDÉN